

Υπόμνημα

Ε.Κ.Φλώρου

Ἐγεννήθην εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1886. Τὰς γυμνασιακάς μου σπουδὰς ἐπεράτωσα εἰς τὴν ἐκεῖ Ἀμερικανικὴν Ροβέρτειον Σχολὴν, τὴν μουσικὴν μου δὲ μόρφωσιν ἔλαβον, ὅπως τόσοι ἄλλοι ὁμοεθνεῖς ἐπιστήμονες εἰς τὴν Γερμανίαν, φοιτήσας εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἀνωτέραν Σχολὴν τῆς Μουσικῆς τοῦ Φερολίνου καὶ τυχὼν τοῦ διπλώματος Διευθύνσεως Ὀρχήστρας καὶ Χορωδίας. Καθ' ὅλην τὴν ἐν Γερμανίᾳ ἑξαετῆ διαμονὴν μου διετήρησα πάντοτε τὴν ἐθνικὴν μου συνείδησιν ὡς Ἕλληνα, ἀλλὰ καὶ οὔτε ἔλαβον οὐδὲ ζυγὸν Γερμανίδα, ὅπως συνέβη μὲ μερικοὺς ἄλλους. -

Ἡ μετέπειτα καλλιτεχνικὴ μου δρασίς τόσο ἐν τῇ Κωνσταντινῶν πόλιν ὅσον καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μὲ τὴν διοργάνωσιν συμφωνικῶν συναυλιῶν καὶ ἐκτέλεσιν μεγάλων χορωδιακῶν ἔργων ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐπηνέεχθη ὑπὸ τῆς Κοινωνίας, τοῦ Τύπου καὶ τῶν Ἀρχῶν ὡς ἐξόχως ἐξυπηρετικὴ διὰ τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος μᾶς. Μὲ τὴν ἴδρυσιν μάλιστα τοῦ Μακεδονικοῦ Ὀφδείου εἰς τὴν πόλιν μᾶς καὶ τῶν παραρτημάτων τῶν εἰς τὰς ἑπαρχίας διηκολύνα παρά τὰ γλίσχρα οἰκονομικά μέσα, τὰ ὅποια διέθετον, τὰ παιδιὰ τῶν λαϊκῶν τάξεων εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς μουσικῆς μερικὰ μάλιστα ἐκ τῶν ὁποίων ὑπεστήριξα καὶ ἐροήθησα τελείως δωρεάν νὰ ἐξελιχθῶν σήμερον εἰς λαμπροὺς ἐκτελεστάς καὶ καθηγητάς τῆς μουσικῆς. -

Λόγῳ ὅμως τῆς εἰδικῆς μορφώσεώς μου ὡς διευθυντοῦ ὀρχήστρας καὶ χορωδίας καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν πόλιν μᾶς δὲν ὑπῆρχε καίτις οὔτε ὑπάρχει ἄλλος καλλιτέχνης τῆς εἰδικότητος ταύτης ἐπέουρα δυστυχῶς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐγκαταστάσεώς μου εἰς Θεσσαλονίκην τὴν ἀντίδρασιν καὶ πολεμικὴν ἐνίαν ἐκ τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ Ὀφδείου Θεσσαλονίκης καὶ τότε ἤρχισε τὸ κινήγημά των ἐναντίον μου καὶ ὅλων τῶν προσπαθειῶν μου διὰ τὴν μουσικὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ τύπου, πράγματα γνωστότατα οὐχὶ μόνον

είς τόν καλλιτεχνικόν κόσμον τῆς πόλεώς μας, ἀλλά καί εἰς ὅλην τήν Κοινωνίαν μας.-

"Όταν οἱ Γερμανοί ἤλθον εἰς τήν πόλιν μας ἐζητήθη ὡς γνώστης τῆς γερμανικῆς γλώσσης νά λάβω τήν θέσιν διερμηνέως εἰς τήν Φέλντ κομανταντούτ. Λόγῳ ἀφ' ἑνός ἐπεμβάσεως τοῦ ὑποπροξένου Κ. Πάουλου, τό ὅποσον ἐγνώριζα ἀπό τήν Κωνσταντινούπολον καί ἀφ' ἑτέρου διὰ νά ἐξοκονομήσω τήν συντήρησίν τῆς οἰκογενείας μου ἐδέχθην, ὅπως καί τόσοι ἄλλοι διερμηνεῖς.-

Κατά τό διάστημα ὅμως τῆς ὑπηρεσίας μου ταύτης οὐδέ κἄν διενθην ποτέ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου νά ἐκμεταλλευθῶ ἤ καί νά βλάψω οὐδέν οὔτε καί αὐτούς ἀκόμη, οἱ ὁποῖοι μέ ἔβλαψαν εἰς τό παρελθόν, ἀλλά τὸναντίον προσεπάθησα πάντοτε νά ἐξυπηρετήσω καί νά διευκολύνω πάντα ὅσον μοι ἦτο δυνατόν. Βεβαίως τά ὀνόματα ἐκείνων τούς ὁποίους παντοτρόπως ἐξυπηρετήσα δέν ἐνθυμοῦμαι, διότι οὐδέποτε ἐσκέφθην νά ζητήσῃ ἀπό αὐτούς ἀναγνώρισιν ἑνός ἀπλοῦ καθήκοντός μου πρὸς τούς ὁμοεθνε μου ὑπό τὰς δυσκόλους καί τρομεράς συνθήκας τοῦ εὐρισκόμεθα, ἀλλά δὲθά ὑπάρξῃ οὐδεὶς, ὁ ὁποῖος θά ἔχῃ ποτέ νά καταθέσῃ ὅτι ἔπαθε τι κακὸν ἐξ αἰτίας μου κατά τό διάστημα τῆς ὑπηρεσίας μου ταύτης. Ἰδιαιτέρως προσεπάθησα νά σταματήσῃ ἡ Μαύρη Ἀγορά καί νά βοηθήσουν αἱ γερμαν ἀρχαί νά καθιερωθῇ ἕνα γενικόν δελτίον τροφίμων διὰ νά μὴ πεθαίνῃ λαός, ὅπως συνέβαινε τότε, ἐξ αἰτίας εἰς τούς δρόμους. "Όταν ὅμως εἰ μίαν συζητησὶν μου μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τῷ εἶπον ὅτι πρέπει ὅπωςδὴπο νά παύσῃ αὐτό τό κακόν τῆς Μαύρης Ἀγορᾶς καί πρὸς τοῦτο, δέν πρέπει νά χρηθεῖνται ἀνεξελέγκτως ἄδειαι μεταφορᾶς εἰς τόν τυχόντα νά φελάδι, τό ὅποῖον διοχετεύεται εἰς τήν Μαύρην Ἀγοράν νά ἐπιβλέπωνται δέ οἱ διερμηνεῖς ἐκεῖνοι, οὗ ὁποῖοι διὰ τόν ἕνα ἢ ἄλλον λόγον διευκλυνουν τό τοιοῦτον καί ἀντελήφθην τήν ἀδιάφορίαν τοῦ Διοικητοῦ, τότε ἀνεγνώρισα τό ποιόν τῶν σημερινῶν Γερμανῶν καί ἐζήτησαν τόν τρόπον

ἀπομακρυνθῶ ἀπό τήν ὑπηρεσίαν μου αὐτήν. Δέν ἦτο ὅμως εὐκόλον, διότι ὡς γνωστόν εἶχεν ἐκδοθῆ ἓν τῷ μεταξύ διάταγμα, διά τοῦ ὁποίου πᾶσα ἐγκατάλειψις ἢ προτροπή πρὸς ἐγκατάλειψιν τῆς θέσεως τῶν διερμηνέων ἐθεωρεῖται ὡς σαμποτάζ. Δέν ἔπαυσα ὅμως νά ἐπιζητῶ τόν τρόπον νά ἀπομακρυνθῶ καί τόν εὖρον ἐπί τέλους διά τοῦ τότε Διευθυντοῦ τοῦ Ῥαδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ **Dr. Hartmann**, τόν ὁποῖον ἐπέισα νά ζητήσῃ τήν μετάθεσίν μου εἰς τήν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ ὀρχήστρας εἰς τόν Ῥαδιοφωνικόν Σταθμόν, ὅπου ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν τόν Μάρτιον τοῦ 1942. Προηγουμένως ὅμως εἶχον σκεφθῆ νά βοηθήσω κατά τό δυνατόν τήν ἐθνικήν μας ὑπόθεσιν εἰς τό πνευματικόν ἐπίπεδον διά τῆς ἰδρύσεως μιᾶς ἑλληνικῆς Χορωδίας καί ἀπετάθην πρὸς τοῦτο τόν Ἰούλιον ἢ Ἀύγουστον τοῦ 1941 δι' αἰτήσεώς μου εἰς τήν τότε Δημοτικήν μας Ἀρχήν νά χορηγήσῃ 30 χιλιάδας δραχμῶν κατὰ μῆνα διά τήν συντήρησιν μιᾶς Χορωδίας τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης. Διά τήν ἀλήθειαν τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐπικαλοῦμαι καί τήν μαρτυρίαν τοῦ κ. Βολοβούτη, ἰδιαιτέρου γραμματέως τοῦ κ. Δημάρχου. Μετά παρέλευσιν δύο μηνῶν περίπου μοί ἀνεκοινώθη ὅτι ἡ αἴτησίς μου ἀπερρίφθη. Ἀργότερον καί μετά τήν εἴσοδόν μου εἰς τόν Ῥαδιοφωνικόν Σταθμόν ἰδρύθη ἡ Χορωδία μέ τήν ἐπωνυμίαν "Ἑλληνική Ἀνδρική Χορωδία" καί μέ μισθοδοτήσιν ἐκ μέρους τοῦ Σταθμοῦ, ἔδωσε πολλάς συναυλίας διά τό Κοινόν τῆς Πόλεώς μας καί ὑπέρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν, ὅπως "γιά τό πεινασμένο παιδί", "διά τά θύματα πολέμου" κ.ά. Μετέβην καί ἔδωσα συναυλίαν εἰς Φλώριναν, Ἐδεσσαν καί Βέρροϊαν πρὸς τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων τούτων μέ προγράμματα ἑλληνικῶν δημοδῶν τραγουδιῶν καί μέ τήν εὐσυνείδητον καλλιτεχνικήν τῆς ἐργασίαν ἔφθασεν εἰς τό σημεῖον νά θεωρῆται ὡς τό καλλίτερον μουσικόν συγκροτημα τῆς Νοτιανατολικῆς Εὐρώπης. Ὑπῆρξε δέ τόσον ἐκδηλος ἡ πραγματικῶς ἐθνική τῆς δρασίς ὥστε ἐπροκάλεσε τήν διαμαρτυρίαν τῶν βουλγαρικῶν Ἀρχῶν, αἵτινες διά τοῦ ἐνταῦθα συνδέσμου ἀξιωματικοῦ των ἐζήτησαν ἀπό τόν Ῥαδιοφωνικόν Σταθμόν τήν ἀπομάκρυνσιν τῆς Χορωδίας ἀπό τόν Σταθμόν. Ἐκλήθην τότε εἰς ἀπολογία

αν από τόν διευθυντήν τοῦ Σταθμοῦ, ἐπέτυχ᾽ ὅμως δι' ἀδρῶν ἐπιχειρημάτ
 γά ἀνατρέψω τήν κατηγορίαν καί τοὺς σκοποὺς τῶν βουλγαρικῶν ἀρχῶν κ
 οὔτω ἡ Κορψοδία παρέμεινε καί προχώρησε μέ τό ἴδιον πάντοτε ἐθνικόν
 πρόγραμμά της, ἰερόθη δέ ἐκ παραλλήλου καί ἡ "Ἑλληνική Γυναικεῖα Κο
 ρψοδία". Τήν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων μου δύνανται νά βεβαιώσουν ὅλα τά
 λη τῆς Ἀνδρικής καί Γυναικείας Κορψοδίας, τῶν ὁποίων ἐπιουνάπτω ἐνταῦ
 ὄνομαστικόν κατάλογον μετά τῆς διευθύνσεως ἐκάστου.-

Εἰς τά ἄνω ἔχω νά προσθέσω, ὅτι ἀφορᾷ τήν ἐθνικήν μου δρᾷσιν
 καί τοῦτο. Τόν Ἰούνιον καί Ἰούλιον τοῦ 1941 καί ἐνῶ εἰσγαζόμεν ὡς
 μηνεὺς εἰς τήν Φέλντικομμανταντούρ ἀπεκρύφαμεν ἀπό κοινοῦ μετά τοῦ ο
 κατοίκου μου κ. Δημητρίου Σηπλιάκου, ὁδός Κολοκοτρώνη 9 δύο ἄγγλους
 αἰχμαλώτους τοὺς κ.κ.

- 1) L. G. Purcell J. P. O., Millmerran, Queensland, Australia.
- 2) Donald Mac Lean c/m. Bellerby, Putorino, New Zealand, Hawkes B.

τοὺς ὁποίους ἀργότερον ἐφυγαδεύσαμεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.-

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τη 2ᾳ Ἀπριλίου, 1945

E. K. Γεωργιάδης